

TIMUTEU **Mexüacame Xapayari Papuru Que** **Mütinü'airi**

Vaürisica

1 Ne Papuru Cürisitu Qesusi nü'arieya necanihücütüni müpaü mütiu'aitaxücü tasivicueisitüvame Cacaüyari, que mü'anesie yuri temüte'erie mexi teta'icueva meta Cürisitu Qesusi müpaü mütiu'aitaxücü.

2 Nemanivaüritüaca Timuteu. Yuricü pecaninenivetüni yuri temüte'eriecü. Cacaüyari müta'uquiyari, Cürisitu Qesusita mütati'aitüvame, xüca 'aixüa mete'u'iyarini 'ahesie mieme, xüca memasinenimayaca, xüca memasipitüaca 'a'iyarisie pemüca'uximatüariecacü.

'Uquisica 'axa mü'ane hepaüsita que müti'imaiyaxü

3 Maseruniya cuieyarisie quepaucua nemüyemieximecai, müpaü nepümatituicacai 'Epesusie pemü'ahayevacü, pemütiva'aitüanicü hipame capa yücü mete'üquitanicü

4 capa meva'enienicü yacü xEICÜa que memüte'üxasita niuqui mücaparivecü xeime ramare hepaüsita. Que mü'ane müpaü müti'üquita niuqui xüatüarica püvevie xEICÜa, pücaheye'atüa tita Cacaüyari mütihüritüa para yuri ti'erietü yamütiyurienenicü.

5 'Icü 'ayumieme pucuyüane xasica, mütiyucanaqui'eriecacü 'iyarieya 'itiyacacu,

ca'itate'acacu, yuri ti'erietü peru huta 'iyariyari cahexeyatü.

⁶ Hipatü xaüsie me'ucuyuneca mücü hepaüsita, ta'aurie menaxürieni. 'Ayumieme yacü xeicüa mecatenicuxatani.

⁷ Püvanaque 'inüari niuquiyari hepaüsita memüte'üquitanicü, peru 'asimepücatemate tita memütehaitüca. Mepücaheitimaivave tita memütexata, sepa türücaüyemecü müpaü memütecuxata.

⁸ Süricüte müpaü tepütemate, 'inüari niuquiyari 'aixüa cani'aneni tevi xüca yaticamieni he'erivatü 'inüari mühücücü,

⁹ müpaü timaitü, 'inüari pücaheuyevese xüca tevi heiseriemecü yaticamieni hesiena. Müme 'inüari memütisana vahepaüsita püta pücuxasiva, müme memüca'enana vahepaüsita, müme Cacaüyari memüca'ayexeiya 'axa memüteyurie vahepaüsita, müme 'axa memü'anene Cacaüyari memüxani'erie vahepaüsita, müme memüvacuya yu'uquiyarima yuvarusima memüteyumemiva vahepaüsita,

¹⁰ memüvacumaüva que mü'ane mücava'üya mücavacüna vahepaüsita, 'uquisi hipame 'uquisi memüvacumaüva vahepaüsita, müme memüvanava teüteri vahepaüsita, müme memüteyu'itaiya vahepaüsita, müme memüyühürütüa mete'itavatü müme vahepaüsita. Hipatü yunaitü memeye'unie 'üquisica müseüye, müme vahepaüsita pücuxasiva 'inüari,

¹¹ que maine mücü niuqui müpaü manuyüne visi que mütimarive Cacaüyari yutemavietü, que nemütiuhürütüarie yanemüticuxatanicü ne.

Papuru que mütiuhürütüarie

12 Pamüpariyusi necanipitüaca que mü'ane munesitürücarिया Qesusi Cürisitu mütati'aitüvame, mücü yaneticamieme munesi'eriecü, munesi'ucayecü müpaü nemüti'uximayacacü,

13 sepa ne meripai nemiseviximacai 'axa ne'utaitü hepaüsitana, sepa nemitaveiyarümecai, sepa nemitave'eriecai. Nepunenimayasio masi müpaü nemütiyurieneacü 'asinecatimaitü quepaucua yuri nemücati'eriecai.

14 Tati'aitüvame cuini mieme 'aixüa pütüca'iyaricai nehesie mieme, pünesi'upitüa yuri nemüti'eriecacü nemütinecanaqui'eriecacü Cürisitu Qesusisio netiviyatü.

15 'Icü niuqui yuricü paine, neuyeveca münaqui'erivanicü yemecü, quename Cürisitu Qesusi cuiepa nua 'axa teyuruvamete vataviceuisitüanique. Ne 'axa teyuruvamete vasata nepüve'eme.

16 Peru 'ayumieme nepunenimayasio, Qesusi Cürisitu masi vaücavamecü masiücüme mayeitüanicü nehesie, naimecü que müreuterive tiuca'enivatü, 'inüari nemayanicü mexüacame nehücütütü, memünesiha'erivanicü müme 'arique hesiena yuri memüteta'erieni yuheyemecü memayeyuyurinicü.

17 Que mü'ane cuie naime müti'aitame yuheyemecü, que mü'ane capünivetü caxeyarievetü yuxevitü timaivetü mücacaüyari, mücü ve'eme quexasivani, visi quetixeyarieca yuheyemecü. 'Icü niuqui canise'ini.

18 Neuxei nenive Timuteu, 'ipaü nepümati'aitüa, nepümasihüritüa yaxaicüa niuqui 'ahepaüsita que mütixasivacai meripai quename müpaü

petiyurieniquecai. Que pemütihecüasiecai, cuyapaü queneyüaneni, 'aixüa 'anemecü quene'amieneni yuri peti'erietü 'aiyari camasi'utate'acacu.

¹⁹ Hipatü memitixani'ericü yu'iyari varutate'acacu, vacanuva pucayunixü yuri que memüte'eriecai.

²⁰ Müpaü mecani'aneneni Himeneu Herecanituru. Nepüvayetua Cauyumarie müvaviyacı. Mücücü müpaü mepüte'üquitüarica 'axa memüca'utiyuanenicü.

2

Nenevieri hepaüsita que müti'üquitüa

¹ 'Ayumieme müpaü nepümatituica müpaü yemecü müreuyevsecü, xequenevavirica Cacaüyari, nenevieri xequenepitüaca, vaüriyarica xequenepitüaca, pamüpariyusi xequenepitüaca yunaime teüteri vahesie mieme,

² cuiempa te'aitamete vahesie mieme, yunaime vavemete vahesie mieme, tame cayuvatü te'umatü teca'uximatüarietü 'atemu'uvanicü, naimecü Cacaüyari te'ayexeyatü 'aixüa tetecahütü.

³ Xüca müpaü 'aneni, 'aixüa caniyümücü, catininaquimücü tasivicueisitüvame Cacaüyari que mütixeiya.

⁴ Müpaü pütinaque yunaitü teüteri memütavicueisitüarienicü, tita yuri müraine metemaitü memacü necü.

⁵ Cacaüyari caniyuxevini. Niucame meta que mü'ane Cacaüyari teüteri müvatahüave, mücüta püyuxevi tevitütü Cürisitu Qesusitütü.

6 Mücü püyuyetua yunaime vahesie mieme vaxünaque. Müpaü pütühecüasie tucari 'aixüa mü'ane 'aye'acu.

7 Neta 'ayumieme nepuqueri tixaxatame nü'ari. Yuri nepaine, nepücati'itava. Nepuqueri memücahuriyusixi nemütivata'üquitüanicü tita yuri temüte'erie hepaüsita tita yuri müraine hepaüsita.

8 'Ayumieme müpaü pünetinaque, haqueva memeyutixexeüriva 'uquisi mequeyunenevieca yumamatecü meheutimetü mepasietü tixaü mecaha'atü niuqui mecaxüatüatü yu'iyarisie.

9 'Ucari yaxaicüa, va'ixuriqui 'aixüa requemaricacu mequeyuquemaritäaca mecateyucatave'erietü que memüteyuxexeiya, meyumaivavetü püta. Sarica huru perüra 'ixuriqui cui müraye'axe mücü naitü pücavaquemari.

10 'Aixüa meteyurietü visi mequeteyuquemaritäaca püta. 'Aixüa caniyümücü müpaü memüteyuriecacü 'ucari xüca müpaü me'utiyaneni quename Cacaüyari me'ayexeiya.

11 'Uca cayuvatü 'umatü quetiyü'üquitüaca, naimecü ti'aitüarietü.

12 Nepüca'itauni 'uca müti'üquitanicü müti'aitüacacü 'uqui, masi peuyevese cayuvatü mumacacü püta.

13 'Arani meri putaveviya, 'arique 'Eva.

14 'Arani meta pücatü'irüviyarie, peru 'uca tiu'irüviyarieca 'aisica saname patüa.

15 Nitavicueisitüariemücü quepaucua mütiniveni, yuri mete'erietü meteyucanaqui'erietü mepasietü xüca meyuhayevani meyumaivavetü.

3

Que müreuyevese te'üviyamete müpäü memü'anenenicü

¹ Icü niuqui yuricü paine. Que mü'ane ti'üviyame mayeimücü, mücü 'uximayasica 'aixüa mü'ane pühive'erie.

² Ayumieme caneuyevaca ti'üviyamesie tixaütü mücarahüivanicü, sepa mutaxanesie. Xeime hücüa pavitücüni 'uca, püyumaica, pütimaiveni, 'aixüa pütiquemaca, püvanaqui'erieca tevanarixi, pütü'üquitaveni,

³ tavecame pücahücütüni, pücavativayani, masi püca'ayu'eriyani, pücayumieneni, tumini pücahive'erieca,

⁴ 'aixüa 'anemecü pütiva'aitüaca yuquie quiecatari, yütüriyama püvarexeiyani tiva'aitüatü naimecü 'aixüa ticamietü.

⁵ Que mü'ane 'asimücatimate yuquie quiecatari mütiva'aitüacacü, queri tiva'üviyani memüyuyexexeüriva Cacaüyarisüa miemete.

⁶ Xique yuri mütiuta'eri pücahücütüni, capa 'uhüsierieme 'acavenicü Cauyumariepäü tatacuri pitüarietü.

⁷ Caneuyevaca tacua miemete 'aixüa memüte'ihecüatanicü capa tatierivatü 'uviyarienicü Cauyumarie viniyarieyasie.

Que müreuyevese teparevivamete müpäü memü'anenenicü

⁸ Teparevivamete yaxeicüa peuyevese müpäü memü'anenenicü. 'Aixüa mepütecahuni, hutacüa mehaitücaitü yücü mepücahaitücani,

yamepüca'ayumiemetetüni vaücava vinucü, tumini mepücahive'erieca meteyucuanacutü,

⁹ va'iyari 'itiatücaicacu cavatate'acacu mepi'üviyani niuqui masiücütü mayeitüarie titasie yuri temüte'erie hepaüsita.

¹⁰ Mümeta yaxeicüa vahepaü meque'uta'inüasieni meri xüca meyüvaveni, 'arique teparevivamete meque'acüne xüca vahesie carahüivani.

¹¹ Va'ütama yaxeicüa 'aixüa mepütecahuni, niuquiperaixi mepüca'yüaca, mepüyumaica, yamepütecahuni naimecü que memaitüca.

¹² Teparevivamete 'ameque'u'uvani yuxexuime mevaravitütü yü'ütama, 'aixüa 'anemecü meteva'aituatü yütüriyama yuquie quiecatari.

¹³ Müme teparevivamete 'aixüa memeye'atüa yühüritüarica, müme mepüte'iva 'aixüa memümarivanicü, cui meyuyetuatü yuri memüte'eriecacü Cürisitu Qesusisüa miemete vahepaü.

Niuqui masiücütü matüa, que temüteheyexeiya Cacaüyari manuyüne

¹⁴ Müpaü nepütita'icueva, cuitüva 'ahesüa nemeta'anicü.

¹⁵ Me xüca 'enereutevini, müpaü nepümati'utürie pemütimaicacü que müreyevese yamütüyeicanicü Cacaüyari quie quiecatari vasata. Müme mecanihümetüni memüyutixexeüriva Cacaüyari mayeyurisie memiememetütü, 'iquisaraü tenari mecanihümetüni mitituica tita yuri müraine.

16 Müpaü catinihecüaca, pümarive mücü niuqui masiücütü matüa, que temüteheyexeiya Cacaüyari manuyüne.

'Iya masiücütü nayani

Yuvaiyarisie 'uyeicatü.

Heiserie pupitüarie

Yu'iyari hexeyiatü.

Niuqui tuayamete mepixei.

Pücuxaxasivacai

Nuivarite vasata.

Yuri mepüte'uta'eri hesiena cuiepa.

Visi 'anetü panutivitüque.

4

Que mutayü, 'arique que memütehayevani yuri mete'erietü

¹ Yacatinihecüaca 'Iyari que maine. 'Imatürieca 'aye'aximecacu, hipatü metenihayevacuni yuri que temüte'erie. Mepüva'enieni 'iyarite memüte'irüma, cacaüyarixi 'axa memü'anene que memüte'üquita,

² mete'itavatü yacü xEICÜa metecuxatatü. Cauyumarie 'inüarieyacü mepütitepüatüarieni yu'iyarisie, 'ayumieme pücavarutate'ani va'iyari.

³ Müpaü mepüte'aitani memücaneneüquenicü memücaviquiecacü, memütehayevanicü hipame 'icuai metecuatü, sepa Cacaüyari minetüa 'icuai memenu'unicü pamüpariyusi me'ipitüatü müme yuri memüte'erie, müme tita yuri müraine memütehetima.

⁴ 'Aixüa cani'aneni naitü Cacaüyari mütiunetüa. Tixaütü pücatixani'eriva xüca 'utanaqui'eriva pamüpariyusi 'ipitüacacu Cacaüyari.

⁵ Cacaüyari niuquieyacü nitipasivani nenevier-icü.

Cürisitu Qesusi parevivameya 'aixüa mü'ane

⁶ Müpaü xüca petiva'aitüaca 'ivamarixi, Cürisitu Qesusi parevivameya 'aixüa mü'ane pecaniyüanemücü, peveretü niuqui yuri que temüte'erie pe'enietü, 'üquisica müseüye pe'enietü que pemütiveiya 'inüaritüme.

⁷ Que memüte'u'üxasita Cacaüyari meca'ayexeiyatü 'ucaravesixi va'üxasicü, mücü quenexani'erieca. Quetine'a'üquitüaca masi pemü'iyamacacü Cacaüyari pemayexeiyanicü türücaüyemecü.

⁸ Xüca tiyü'üquitüaca vaiyari mü'iyamacacü, 'esiva püyüne, peru xüca Cacaüyari 'ayexeiyani, 'aixüa püyüne naimecü, tucari mexeiyacü que temüte'utahüavarie temeixeiyanicü. Payeyurini hicü, tucari 'umamiesieta payeyurini.

⁹ Mücü niuqui yuricü paine, neuyeveca münäqui'erivanicü yemecü.

¹⁰ Müpaü mü'anecü, 'ayumieme tepüteta'uxitüa, 'axa tepütecühüavarüva, yuri temüte'uta'ericü Cacaüyari mayeyurisie teta'icuevatü. Mücü yunaime teüteri canivavicueisitüvametüni, masi yemecü

¹¹ Müpaü quetine'aitatü quetine'üquitani.

¹² Xevitü pücamasitave'erieca pemühecuacü. Masi müme yuri memüme yuri memüte'erie püvavicueisitüvame. müte'erie müpaü memü'anenenicü, 'inüari quena'ayeitüvani que pemütiutaniuca, que pemütiuyeica, que pemüti'acanaqui'erie, que yapemüticamie 'aniuquicü, que pemüti'itiya.

13 Nemunuanique quene'ayumiemetüni petiterüvatü niuqui memü'enienicü, pevatuicatü, peti'üquitatü.

14 Quetineuhayeva pe'itümayatü tita pemütiupitüarie 'iyarisie timieme. Müpäü pepütiupitüarie tixaxatame ticuxatacacu, quepauca 'uquiravesixi 'axeicüa 'ahesie memutimeixüa.

15 Mücücü quene'ayumiemetüni, mücüsie queneuyeicani yunaitü memümasixeiyacü que pemüraye'axime.

16 Quene'a'üviya quene'üviyani 'üquisica. Müpäü petiyurienetü quene'ahayeva. Mücücü pepü'atavicueisitüani pepüvatavicueisitüani müme memümasi'enieta.

5

Que müreuyevese müpäü müvayurienicü hipame

1 'Uquirasi pepücatatieni, masi pepinütüani 'a'uquiyaripaü. 'Uqisi 'a'ivama vahepäü quetinivacühüaveni.

2 'Ucaravesixi 'ateteima vahepäü quetinivacühüaveni, 'ucari 'a'ivama vahepäü quetinivacühüaveni naimecü pe'itiyatü.

3 Quetinivareuyehüvirieca 'ucari vacünama memucui xüca yemecü meyuxevini.

4 Que mü'ane cünaya 'umücu yütüriyama yumama'üma müvarexeiya, masi yemecü neuyevaca müme yamemüteyü'üquitüanicü memütevareuyehüvirienicü yuquie quiecatari, 'amemüte'apicacü mevaparevietü yu'uquiyarima. Müpäü memüteyuriecacü pinaque Cacaüyari.

5 Que mü'ane cünaya mumü yuxaüta 'amuca yemecü, mücü yuri püti'erie Cacaüyarisie, 'ivavirietü nenevieri 'ipitüatü pü'ayumieme tucaricü tücaricü.

6 Peru 'ucatütü que mü'ane que mütiyücühüave xeicüa 'amuyeica hive'ericacü, mücü müquitü 'apuyeica sepa mayeniere.

7 Müpäü quetiniva'aitüaca tixaü vahesie mücarahüivanicü.

8 Mesü, que mü'ane mücativamicua yumarema, yuquie quiecatari masi, mücü püyucu'imava, yuri temüte'eriesie camiemetütü püyuhecüata, tevi yuri mücati'erie hepaüna 'axa pücaüane.

9 'Uca cünaya mumü que'acayerieni xüca haica teviyari viyari hüca xeicüa, xüca yücünasie xeimesie tiviyacaitüni,

10 xüca 'aixüa timarivani 'aixüa mütiyuriencü, xüca türi vaveriyaveni, xüca tevanarixi vanaqui'erieca, xüca Cacaüyari teüterimama va'ücate hauxinaveni, xüca vapareviveni müme memü'uximatüariecai, xüca yaticamiecaitüni naimecü 'aixüa tiyurienetü.

11-12 Memühehecua vacünama memucui, pepücavaracayasa. 'Uxa'atüni varie mepüviquiecuni, yunaqui'eriycü mepücuhapanieni. Mücücü yuhesie mepüte'ahüpani yamemücatecahucü que memüte'uyuhüritüa Cürisitu hesie mieme.

13 Mücü meta, müpäü mepüteyü'üquitüaca memüyü'üraraxiecacü quieta me'u'uvatü xeicüa. Meyü'üraraxietü, masicutari niuquiperaxi mepüyüaca, tita 'aixüa mücati'ane yamütayünicü, müpäü mepütecuxatani.

14 'Ayumieme müpaü nepüticu'eriva, peuyevese müme memühehecua vacünama memucui memütivitüquienicü, memütinivexüanicü, yuquita memüte'aitanicü. Xüca müpaü meteyurieca, tixaütü mepücate'ipitüaca que mü'ane mütasi'aye'unie misutüanicü 'axa taticühüavetü.

15 Hipatüsietü 'ari ta'aurie mepaxürie Cauyumarie me'anuveiyaque.

16 Que mü'ane yuri müti'erie 'uquitütü 'ucatütü xüca yumarema varexeiyani 'ucari vacünama memucui, quevaparevieca müme. Pücava'uximatüaca memüyuyexexeüriva. Müme püta mepüvaparevieca 'ucari yemecü yuxaüta memu'uva.

17 Ta'uquiyarima 'aixüa 'anemecü memüte'aita 'aixüa mequete'uxeiyarieni masi vaüca. Müme memüte'uximaya metecuxatatü mete'üquitatü masi yemecü mequeteheuyehüviyarieni.

18 'Utüarica xapayari müpaü paine, Pepüca'isurihüaca puixi quepaucua türicu müquesinani mütihenarienicü. Müpaürita paine, Ti'ivamesie catininaqueni 'ivarica.

19 Heiserie haineme pepüca'erieca xüca 'itaxaneta mühüritüarie, me xüca yuhutatü yuhaicatü memunenierixü metehécüatani xeicüa pepüva'enieca.

20 Müme 'axa memüteyurie quenivarutati'a yunaitü memasi'eniecacu hipatüta marica memex-eiyanicü.

21 Nemanihüritüaca Cacaüyari masixeiyacacu Cürisitu Qesusi masixeiyacacu niuqui tuayamete memanayexeyarie memasixeiyacacu, müpaü yaquetinecamieni, cuitü pepüca'itahüave tevi

petimarietü xeicüa peru peca'i'enievetü. 'Asipepücatiyurieneni xeimesie petiviyatü xeime püta petave'erietü.

²² Cuitüva tevisie pepüca'utimemeni 'umarivacacuque. Mücü meta, 'axa que memüteyurie hipatü, 'ahesieta rahüivanicü. Pe'itiyatü quene'a'üviyani.

²³ Peru quetineuhayeva ha xeicüa peharetü, masi 'esiva vinu quenanuye'eni 'ayuriepa pemüticuyecü müixa.

²⁴ 'Axa que memüteyurie hipatü mepanuhaitürüve, cuitü mepümasiücü sepa 'isücame mücavatahüavive. Hipatü 'axa que memüteyurie mepu'imatü mepücaviyarievave cuitüva.

²⁵ Yaxeicüa müme 'aixüa memüteyurie cuitüva mepümasiücü, me sepa memücamasiücü, mepücayüvave memü'aviesiecacü yuheyemecü.

6

¹ Vaüriyarica te'uximayatamete cüye memanuyetequiyyarie, yemecü vavemete mequeva'erieca yucusiyarima. Xüca müpaü meteyurieca, 'axa pücaticuxasivani que mü'ane Cacaüyari mühücü, 'üquisicata 'axa pücaticuxasivani.

² Me vacusiyarima xüca yuri mete'erieca, mepücavatave'erieca yu'ivama mevaxeyatü, masi 'aixüa 'iyaricü mequete'uximayaca vahesie mieme yuri memüte'eriecü memünaqui'erivacü müme 'aixüa memü'itüarie mete'uximayacacu. Müpaü quetine'üquitani müpaü quetinivatuicani.

Cacaüyari que mürayexeiya, que mütinaqui'a

³ Xüca yücü ti'üquitani xevitü, xüca yaca'aneni, niuqui müseüye ca'eniemütü Tati'aitüvame Quesusi Cürisitu müniuquieya ca'eniemütü 'icü 'üquisica cümana Cacaüyari temayexeiya,

⁴ mücü pühüsierie, 'asipücatimate. Catinicuyeni niuqui xüatüarica cuvaunetü xeicüa, niuqui hepaüsita tiyumiemütü. Mücüsie payeneica que memüteyü'ütesa, que memüteyuheca, que memütevasevixima hipame 'axa me'utiyuatü vahepaüsita, 'axa que memüteyücühüave,

⁵ que memücatehayeva meniuquixietü. Müpaü mepüteyurie teüteri memütipünirüme que memüteyumate memeivivi tita yuri müraine. Müpaü metenicu'erivani, que mü'ane mürayexeiya 'ivarica pexeiya.

⁶ Siepüre xüca Cacaüyari 'ayexeiyani tixaütü careuyehüatü, yemecü püti'iva.

⁷ Tixaütü tepücate'atücücai cuiepa temu'axüa, 'ayumieme tepücayüvave tixaütü temüte'anütüni temüyehu.

⁸ 'Icuai quemari tehexeyatü, mücücü teque-naqui'aca.

⁹ Müme memeuca'unicü xeicüa memüyüa, müme mepecaxürieni me'inüasietü, viniyaricü mepüviyarieni, vaüca mepüteyucahive'erieca 'asimecatemaitü, meteyucunitüatü. Mücü hive'ericca teüteri püvacatuica memüca'unarienicü memütatümaiarienicü.

¹⁰ Teüteri que memüte'ihive'erie tumini, mücü nanarisie canitutineicani naitü 'axa müti'anene. Hipatü müpaü meteyuvaüriyatü mepeuyexüri, yuri mecate'erietü mepacü. Yu'iyarisie mepüyucuseve vaücava hivericacü.

Yuri ti'erietü quemütiunanausani yutatuatü

¹¹ 'Ecüsü Cacaüyari teviyari pecanihücütüni. Quene'ata'una mücücü. Müpaü püta quetine'amexütüaca, heiseriemecü yapemüticamienicü, Cacaüyari pemayexeiyanicü, yuri pemüti'eriecacü, pemüti'acanaqui'eriecacü, pemütiuca'enivanicü, pemücaha'a'erianicü.

¹² 'Aixüa 'anemecü pe'atatuatü queneutananausani yuri peti'erietü, queneuviya tucari mücaxüve. Mücü 'ayumieme peputa'inierie, yumüiretü tehecüatamete memasixeyyacacu 'aixüa 'anemecü pepü'ahecüatacai yape'aretü.

¹³ Cacaüyari nai mürayenieritüa masixeyyacacu, Cürisitu Qesusi 'aixüa 'anemecü muyuhecüata ya'aretü Punisiyu Piratu hüxie, mücüta masixeyyacacu müpaü nepümati'aitüa

¹⁴ yaquetinecamieni que pemütiu'aitüarie, peca'iseviximatü 'aisica, hesiena pecarahüpatü, Tati'aitüvame Qesusi Cürisitu masiücütü mayanique.

¹⁵ Tucari 'aixüa mü'ane 'aye'ayu, masiücüme canayeitüamücü

Que mü'ane yutemavietü yuxevitü Ti'aitame mühücü,

Que mü'ane te'aitamete mütiva'aitüvame Cusiyarima müvacusiyari,

¹⁶ Que mü'ane yuxevitü mücamüve, Hecüaripa meca haque mücayüve 'aura mayanicü xevitü,

Que mü'ane tevi müca'ixeyave

Müca'yüve mixeyyacü,

Mücü ve'eme quexasivani

Quehetürüca'yeni yuheyemecü.

Müpaü xeicüa cani'aneni.

¹⁷ Müpaü quetiniva'aitüaca müme memeuca'u hicü cuiepa, mepücateyucatave'erieca, yuri mepücate'erieca yupinisie, 'asimücatimasiücücü xüca xuavecämücü, masi yuri mequete'erieca Cacaüyarisie püta. Mücü nai pütatipitüa yemecü masi temütatemamaviecacü.

¹⁸ Müpaü quetiniva'aitüaca meta 'aixüa memüte'uximayacacü, memeuca'unicü 'aixüa meteyurietü, 'aixüa memüte'u'iyarinicü, hipame vahamatü memüyuxevinicü.

¹⁹ Müpaü meteyurietü mepüyutatenaritüani 'aixüa 'aneme 'uxa'a varie maye'anisie mieme, tita yuricü mütitucari metehexeyatü mepacüne.

Papuru Timuteu que mütiuhüritüa

²⁰ Neuxei Timuteu quene'üviyani 'ahüritüarica. Ta'aurie quenavesie pemücava'enienicü yacü xeicüa que memutiyuane mecate'ayexeyatü. Vaniquisise pepücativiyani metasi'aye'unietü que memutiyuane müme temaivavemete memüyuxata mete'itavatü.

²¹ Hipatü mücüsie mete'uviyaca xaüsie meneucuyunixüani yuri que memüte'eriecai. 'Aixüa que tiuca'iyarini xehesie mieme.

**Cacaüyari niuquieya xapayari türatu hecuame
hepaüsita tati'aitüvame tasivicueisitüvame
Qesusi Cürisitu mi'atüa
New Testament in Huichol (MX:hch:Huichol)
El Nuevo Testamento de nuestro señor y salvador
Jesucristo**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Huichol

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Huichol [hch], Mexico

Copyright Information

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Huichol

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

79690d81-fd4b-51b4-a3a6-712e0fddaca3